تئاتر دفاع مقدس نیازمند حمایت است

عباس جانفدا، کارگردان تئاتر از مشکلات تولید آثاری با محوریت مقاومت می‌گوید

شکیبا افخمی‌راد

عباس جانفدا یکی از کارگردانان و نمایشنامه‌نویسان تئاتر مشهد است که حضور فعالی در زمینه تولید نمایش‌های دفاع مقدس دارد. روی صحنه بردن حداقل ۱۰ نمایش صحنه‌ای و خیابانی با موضوع دفاع مقدس و همچنین کسب مقام‌هایی چون برگزیده ۳ دوره ادبیات نمایشی رضوی، نویسنده برگزیده جشنواره سیزدهم تئاتر مقاومت و نویسنده برگزیده خراسان رضوی از جمله افتخارات او در حوزه دفاع مقدس است. با این حال جانفدا جزو افرادی است که انتقادهای زیادی به نحوه حمایت‌های متولیان تئاتر مقاومت از هنرمندان دارد.

حمایت زیر صفر

به نظر جانفدا جایگاه تئاتر مقاومت در کشور در حد شعار زیبا و فوق‌العاده است اما در عمل حمایتی از آن نمی‌شود. او با تأکید بر اینکه هنرمندان توانایی‌شان را در ارائه کارهای خوب نشان داده‌اند یادآور می‌شود: ما یک معضل کلی به اسم نمایشنامه در تئاتر کشور داریم. یعنی نمایشنامه خوب و با مفاهیم عمیق تولید نمی‌شود. در نمایشنامه‌های دفاع مقدس این مشکل چند برابر است چون مقوله خاصی است و باید با دقت نظر ویژه‌ای درباره آن نوشت. نویسندگانی که در حوزه دفاع مقدس به صورت جدی و دغدغه‌مند کار می‌کنند، تعدادشان شاید در کشور نهایتا به ۲۰ نفر برسد. حمایت از این تعداد چقدر کار سختی است که مسئولان انجام نمی‌دهند؟

جانفدا با اشاره به اینکه در حوزه اجرا و عمل وضعیت ناخوشایندتر از تولید است خاطرنشان می‌کند: بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس که یکی از متولیان اصلی این موضوع است اعتباراتش در سال رقم ناچیزی است. خود من هر بار که نمایشی در دست تولید داشتم برای درخواست حمایت به بنیاد مراجعه کردم، پشیمان شدم. در واقع آن‌ها که خودشان متولی هستند از وضعیت موجود گله دارند.

این هنرمند یادآور می‌شود: از آن طرف انجمن تئاتر دفاع مقدس که آن هم یکی از متولیان این امر است، حمایت‌های خیلی محدودی از آدم‌های خیلی خاص انجام می‌دهد.

مردم رغبتی برای تماشای نمایش‌های مقاوت ندارند

جانفدا با تأکید بر اینکه نمایش‌های مقاومت برای بقا و حیات نیازمند حمایت دولتی است درباره استقبال مردم از این نوع نمایش‌ها توضیح می‌دهد: چون حمایت درستی در این زمینه انجام نشده، آثار باکیفیت بالایی هم تولید نشده است. بنابراین این روزها مخاطب چندان رغبتی به دیدن نمایش‌های مقاومت ندارد.

به گفته او کسی که تئاتر دفاع مقدس کار می‌کند یکی از پیش فرض‌های اولیه‌اش این است که خیلی نمی‌تواند به گیشه دل ببندد.

این هنرمند یادآور می‌شود: چندی پیش بنیاد شهید برای تولید اثری در هفته دفاع مقدس با من گفت‌وگو کرد. من هم رقم خیلی پایینی را برای تولید پیشنهاد دادم اما در جوابم گفتند که ما پول نداریم و نمی‌توانیم تولید کنیم. در این شرایط چگونه انتظار دارند هنرمندان به این حوزه ورود کنند و آثاری را روی صحنه ببرند؟

جانفدا تأکید می‌کند: اثرگذاری تئاتر نسبت به دیگر هنرها به دلیل زنده بودنش و ارتباط بی‌واسطه با مخاطب و تاثیرگذاری لحظه‌ای و آنی، خیلی بیشتر است. از این‌رو به نظر من اگر تئاتر حمایت شود، می‌تواند همچنان ارزش‌های نهفته در دل دفاع مقدس را برای جامعه روایت کند. این نمایشنامه‌نویس درباره ویژگی‌های هنرمندانی که در حوزه دفاع مقدس کار می‌کنند، یادآور می‌شود: هر کارگردانی می‌تواند به سمت تولید آثار دفاع مقدس برود اما باید یک تفاوت اساسی با دیگران داشته باشد و آن هم علاقه قلبی است. اگر فرد دغدغه‌ای به مسئله دفاع مقدس و احساس مسئولیتی در برابر جامعه‌ای که در آن زندگی می‌کند نداشته باشد اثری که تولید می‌کند به لحاظ عمق و غنا، ارزشی نخواهد داشت.

> نمایشنامه خوب و با مفاهیم عمیق تولید نمی‌شود. در نمایشنامه‌های دفاع مقدس این مشکل چند برابر است چون مقوله خاصی است و باید با دقت نظر ویژه‌ای درباره آن نوشت

او درباره میزان اقتباس‌هایی که از کتاب‌های دفاع مقدس برای تولید نمایشنامه شده است نیز توضیح می‌دهد: این اتفاق کم صورت گرفته و اقتباس‌هایی هم که شده، چندان دلچسب نبوده‌اند. در حالی که ما رمان‌ها و کتاب‌های بسیار ارزشمندی با موضوع دفاع مقدس داریم. این‌ها همگی می‌تواند دستمایه خوبی برای نویسندگان ما باشد ولی از آن استفاده نمی‌شود.

تاثیر جشنواره‌ها در تولید آثار

جانفدا با اشاره به برگزیده شدنش در بخش نمایشنامه سه دوره جشنواره ادبیات مقاومت و همچنین کسب مقام‌هایی از دیگر جشنواره‌های نمایشنامه‌نویسی که در این زمینه برگزار شده است می‌گوید: من چندین بار برگزیده رویدادهای مختلف شده‌ام اما چه اتفاقی برای من افتاده است؟ دریغ از اینکه از امثال من خبری بگیرند و بخواهند از ما حمایتی انجام دهند. انگار این جشنواره‌ها باید فرمایشی برگزار و منتخبانی هم برای آن‌ها معرفی شود تا برای عده‌ای رزومه ساخته شود.

او همچنین خاطر نشان می‌کند: با پایان رویدادهای هنری برگزیده‌ها رها می‌شوند تا شاید سال‌ها بعد خودشان شخصا برای ورود به این عرصه رغبت کنند.

به نظر جانفدا در ایران هیچ تعریف سازمان یافته‌ای برای جشنواره‌ها وجود ندارد و همه چیز دورهمی است. با این حال این هنرمند باور دارد اگر همین جشنواره‌ها هم نباشد دیگر چیزی به اسم تئاتر دفاع مقدس باقی نمی‌ماند.

او می‌گوید: حداقل به بهانه جشنواره‌ها ۴ اثر در حوزه دفاع مقدس تولید می‌شود و اگر این رویدادها برگزار نشوند همین تولیدات اندکی که داریم نیز تعطیل خواهد شد اما جشنواره‌های ما مشکل ساختاری دارند و برنامه‌ریزی درستی برای آن‌ها صورت نمی‌گیرد. حتی داوری‌ها جهت‌دار است و بعضی آثار با رابطه به چنین رویدادهایی راه پیدا می‌کنند درحالی که نمایش‌های درخور اعتنا کنار گذاشته می‌شوند.

به نظر جانفدا باید دبیرخانه دائمی جشنواره دفاع مقدس ایجاد شود تا در طول سال با هنرمندانی که در عرصه دفاع مقدس کار می‌کنند در ارتباط باشد، به نویسنده‌ها سفارش کار دهد، نویسنده پرورش دهد، برای تولید آثار دفاع مقدسی برای کارگردانان دوره‌های آموزشی بگذارد و با دیگر نهادها صحبت کند تا از گروه‌های تئاتری حمایت‌های مادی کنند. کار دبیرخانه به آمار و گزارش دادن محدود نمی‌شود و باید مدام در مسیر ارتقا و آموزش حرکت کند.

این کارگردان شکل‌گیری یک دبیرخانه دائم و سروسامان دادن به جشنواره‌ها را مشروط به ثبات در مدیریت و برنامه‌ریزی می‌داند و یادآور می‌شود: در رأس نهادهایی که وظیفه‌شان حمایت از تئاتر دفاع مقدس است، افرادی قرار گرفته‌اند که شناخت کافی از فرهنگ و هنر ندارند. آن‌ها هیچ‌گونه تعهدی به هنرمندان تئاتر در خودشان احساس نمی‌کنند، چون باور ندارند که تئاتر چقدر می‌تواند در جامعه اثرگذار باشد. اگر آن‌ها به این باور برسند و از هنر تئاتر درک درستی پیدا کنند قطعا اتفاقات خوبی در این حوزه رخ می‌دهد. متأسفانه الان مشکل ما باور مسئولان به تئاتر است که برایشان بودن و نبودن تئاتر اهمیت چندانی ندارد.

نمایش «۴۲ درصد زندگی» به کارگردانی عباس جانفدا که نخستین بار آبان ۹۲ به روی صحنه رفت

لزوم پاسداشت ارزش‌های دفاع مقدس

در مراسم رونمایی از سردیس شهید پرویز حبرانی در مشهد مطرح شد

رضا زوزنی

هم‌زمان با سالروز شکست حصر آبادان در سال ۱۳۶۰ از سوی لشکر پیروز ۷۷ ثامن‌الائمه (ع) سردیس سرلشکر شهید پرویز حبرانی رونمایی شد. این سردیس سومین اثر از مجموعه سردیس‌هایی بود که در هفته دفاع مقدس و عصر دیروز با حضور مقامات شهری و لشکری در میدان شهید حبرانی واقع در بولوار شهید بهشتی رونمایی شد. این سردیس که ساخته محمدحسین خیرآبادی است در نخستین سمپوزیوم مجسمه‌سازی مشهد که آذر سال گذشته برگزار شد ساخته شده است.

در این مراسم محمدمحسن مصحفی، معاون شهردار و رئیس سازمان فرهنگی اجتماعی شهرداری مشهد، دفاع مقدس را اندوخته‌ای خواند که باید از آن پاسداری و نگهداری شود. به گفته او رونمایی از این سردیس‌ها افتخارات، غرورآفرینی‌ها و سختی‌های هشت سال دفاع مقدس را یادآوری می‌کند. معاون شهردار با اشاره به رویکرد مدیریت شهری در تلاش برای پاسداشت دستاوردهای دفاع مقدس گفت که اختلاف‌های سیاسی موجود در جامعه باعث تردید در پاسداشت از شهدا، ایثارگران و خانواده ایشان نمی‌شود: شرایط مدیریت شهری در ترویج فرهنگ ایثار و شهادت و ارائه آن به نسل جوان قدری دشوار است. ما تلاش می‌کنیم روایتی درست‌تر و واقعی‌تر از دفاع مقدس را برای آن‌ها ترسیم کنیم.

امیر سرتیپ دوم ستاد، رضا آذریان، فرمانده قرارگاه منطقه‌ای شمال شرق نزاجا، نیز در این مراسم با گرامیداشت یاد ۱۳۷ شهید لشکر پیروز ۷۷ در عملیات ثامن‌الائمه (ع) از همه دست‌اندرکارانی که یاد و نام شهیدان را زنده می‌کنند قدردانی کرد. او گفت که عزت، افتخار، امنیت و سلامت جامعه امروز مدیون رشادت‌های رزمندگان در هشت سال دفاع مقدس است. امیر آذریان همچنین با بیان اینکه شهدا ذخائر انقلاب هستند، گفت: این شهدا هستند که به مسئولان می‌آموزند چطور با جامعه و مردم رفتار کنند. به گفته او رخدادهای خوبی در این دوره از مدیریت شهری برای ترویج فرهنگ ایثار و شهادت صورت گرفته است: در این دوره اتفاقات خوبی برای پاسداشت شهدا و رزمندگان اسلام در هشت سال دفاع مقدس صورت گرفته و این اقدامات برای آیندگان خواهد ماند. این رزمنده ارتشی به عملیات شکست حصر آبادان در هفتم مهر ۱۳۶۰ اشاره کرد و گفت جانمایی از این نمادها و سردیس‌ها یادآور رشادت‌های رزمندگان برای نسل آینده خواهد بود. با دیدن این مجسمه‌ها مردم به اینکه در آبادان چه گذشته بیشتر می‌اندیشند و به فرزندانشان در ارتش افتخار می‌کنند. لشکر ۷۷ پیروز ثامن‌الائمه (ع) موفق شد با شکست حصر آبادان حیثیت سیاسی صدام را در منطقه از بین ببرد و به موجب آن امام امت (ره) به این لشکر تبریک گفت.

یکی از اعضای شورای اسلامی شهر مشهد نیز که در مراسم رونمایی از سردیس شهید حبرانی حضور داشت غلامحسین صاحبی بود. او در سخنان خود به تلاش‌های دشمن در از بین بردن و تضعیف نظام جمهوری اسلامی ایران اشاره کرد و گفت: اوایل انقلاب دشمن تحرکات خود را در کوچه و خیابان و شهرهای کشور انجام می‌داد و با ناامن کردن کشور قصد داشت به انقلاب آسیب برساند. کمی بعد با مجاهدت اقشار مردم این نبرد به بیرون از مرزها کشید. به گفته او در چهلمین سالروز آغاز جنگ تحمیلی دشمن مجبور شده در مرزهای خود به مبارزه علیه جمهوری اسلامی بپردازد: با تشکیل خط مقاومت در عراق، سوریه، لبنان و ... استکبار جهانی و رژیم صهیونیستی در مرزها و شهرهای خود محاصره شده و به تلاش مذبوحانه‌اش برای ضربه زدن به نظام مقدس جمهوری اسلامی ادامه می‌دهد. صاحبی گفت که اقدامات فرهنگی و هنری از قبیل رونمایی از سردیس شهدا به ما یادآوری می‌کند این کشور با فدا شدن جوانان رشیدش به استقلال، عزت و آزادی رسید.

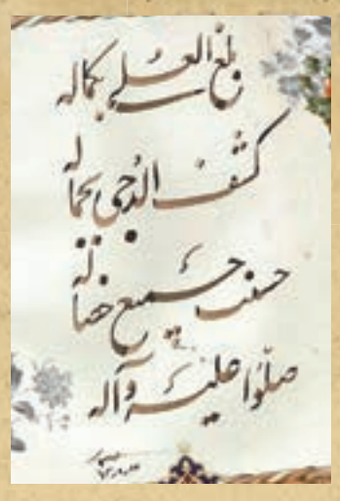

خطوط عاشقی

درباره مهدی منصوب، هنرمند مشهدی که در جبهه سلاح قلم نیز بر دست می‌گرفت

گروه فرهنگ

آذر ۱۳۴۲ در مشهد مقدس دیده به جهان گشود. از همان کودکی ویژگی‌های برجسته و درخشان در وجودش دیده می‌شد. باهوش بود. از هر چیزی بیشتر به دستورات دینی و مذهبی توجه داشت. از تنبلی و راحت‌طلبی دوری می‌کرد. با همه مودب و بااخلاق بود و پدرش از داشتن چنین فرزندی به خود می‌بالید. اطرافیانش می‌گویند مهدی منصوب، شخصیتی بی‌نظیر و سرشار از نبوغ بوده و در هر کاری که گام می‌نهاده موفق ظاهر می‌شده است. در کنار فعالیت‌های علمی، هنری و ورزشی، به مسائل سیاسی و انقلابی بی‌تفاوت نبوده و در همه مراحل پیروزی انقلاب اسلامی حضوری فعال داشته است. برای تحصیل در دانشگاه رشته مهندسی عمران دانشگاه گیلان پذیرفته شد. در کنار تحصیل در دانشگاه، ذوق هنری‌اش او را به طرف فراگیری هنر خوش‌نویسی کشاند. حدود سال ۱۳۶۲ بود که به طور جدی زیر نظر استادانی که در حرم مطهر رضوی به آموزش این هنر مشغول بودند خطاطی را آغاز کرد. از آن پس صحن انقلاب محل رفت و آمد او شد. از خطاطی او برای شعارنویسی در راهپیمایی‌ها استفاده می‌شد. خطاطی‌ها و خوش‌نویسی‌های او همچنین محیط پایگاه‌های بسیج، مساجد، دانشگاه‌ها و خطوط مقدم جبهه را به زیبایی آراسته بود و برایش تفاوتی نداشت خطش روی مقوا، پارچه، تابلو، دیوار و ... باشد، او به فکر استفاده از هنرش برای روحیه دادن به مردم و رزمندگان و تبلیغ دین و انقلاب بود. پس از سال ۶۲ تا زمان شهادت با علاقه فراوان به مشق خوش‌نویسی پرداخت و آثار فراوانی را به یادگار گذاشت. اغلب آثارش مضامینی مذهبی و انقلابی دارند. از او چند دفتر خوش‌نویسی نیز به یادگار مانده است. سر انجام عشق به دین و میهن و دفاع از مردم و رهبرش او را پس از هشت مرحله حضور در جبهه به دیدار حق کشاند. پیش از شهادتش در بخش‌های مختلف جبهه همانند یگان تبلیغی، فرهنگی، ادوات و دیده‌بانی، دریایی، مهندسی، رزمی، اطلاعات و عملیات حضور داشت. مهدی منصوب هنگام انجام عملیات شناسایی، در جزیره مجنون به شهادت رسید و به جمع دوستان شهیدش پیوست.

سختی خلق اثر با موضوع دفاع مقدس چیست؟

ساعد مشکی طراح گرافیک مشهدی به بهانه برگزاری نمایشگاه مجازی «۸*۴۰» که با موضوع جلوه هنر مقاومت در هنرهای تجسمی از سوی موسسه توسعه هنرهای تجسمی معاصر برگزار می‌شود، با خبرگزاری هنر ایران گفت‌وگو و درباره این نمایشگاه و خلق آثار هنری با محوریت دفاع مقدس توضیحاتی ارائه کرده است. او می‌گوید: اگرچه برگزاری آنلاین نمایشگاه‌های هنری مزایایی دارد، اما به نظرم اکنون از روی ناچاری نمایشگاه‌ها را به صورت آنلاین برگزار می‌کنیم، زیرا مهم‌ترین وجه برگزاری نمایشگاه هنری، گرفتن بازخورد از مخاطب و گفت‌وگو و بحث رودررو درباره آثار است که در برپایی آنلاین، چنین نخواهد شد. هرچند تا پیش از شیوع بیماری کرونا، برخی نگارخانه‌ها آثار نمایشگاه‌هایشان را در وب‌سایتشان یا شبکه‌های اجتماعی نمایش می‌دادند که مثل نمایشگاه آنلاین بود و این اتفاق جدیدی نیست. مشکی درباره اثرش که در نمایشگاه «۸*۴۰» به نمایش گذاشته شده است، یادآور می‌شود: در این پوستر، از بخشی کوتاه از شعر سیاوش کسرایی با عنوان «آرش کمانگیر» استفاده کرده‌ام که با نقوشی از چاپ سنگی و به صورت افقی کار شده است. این طراح گرافیک درباره آثار هنری با موضوع دفاع مقدس و لزوم پرداختن به این موضوع برای نسل جوان، تأکید می‌کند: وقتی از واژه «مقدس» استفاده می‌کنیم، کار را برای طراحان و هنرمندان و پرداختن به این موضوع سخت می‌کنیم. وقتی موضوعی مقدس می‌شود، خطوط قرمزی دارد که نمی‌توان از آن عبور کرد یا به آن پرداخت. در نتیجه بخش‌های زیادی از موضوع ناگفته می‌ماند. در واقع محدودیتی به وجود می‌آید که دست هنرمندان در همه زمینه‌ها و دست طراحان گرافیک هم برای پرداختن به آن محدود می‌شود. به نظر او شاید به همین دلیل است که بسیاری از زوایای هشت سال دفاع مقدس، پنهان مانده است. مشکی همچنین بر این باور است جنگ هرگز خوشایند نبوده و همه بر عواقب ناخوشایند آن آگاه هستند. هیچ‌کس ویرانی، کشتار و آوارگی را دوست ندارد. همه آن‌ها که در جنگ کشته می‌شوند انسان‌اند. باید بتوانیم ترس، عشق، گریه، فراغ و اندوه از دست دادن عزیزان را به شکلی واقعی نشان دهیم.

مستندهای «روایت فتح» برای مخاطبان جهانی

مجموعه آثار تولید شده در گروه مستند «روایت فتح» با ترجمه به چهار زبان عربی، انگلیسی، اسپانیایی و فرانسوی آماده پخش برای مخاطبان غیر ایرانی می‌شود. اکنون ترجمه تمامی آثار به زبان‌های عربی و انگلیسی انجام شده و به‌زودی مراحل آماده‌سازی ۲ زبان اسپانیایی و فرانسوی نیز به پایان می‌رسد. روح‌ا... رفیعی مدیر گروه مستند «روایت فتح» با اعلام این خبر گفت: برای انتشار این آثار ترجمه شده مذاکرات اولیه با شبکه‌های محلی و بومی بر بستر ماهواره و فضای مجازی صورت گرفته است. برای آنکه مفاهیم فیلم‌ها بر اثر ترجمه تنزل نداشته باشند در تیم ترجمه از کارشناسان ادبی هر زبان بهره گرفته شده تا مفاهیم به صورت کامل منتقل شود.

بازخوانی آثار ابوالقاسم صادقی در برنامه «طنز دفاع مقدس»

ویژه برنامه «طنز دفاع مقدس» که به معرفی فعالان و طنزپردازان در حوزه جنگ و بازخوانی آثارشان اختصاص دارد، روز یکشنبه ششم مهر سراغ ابوالقاسم صادقی می‌رود. صادقی طنزپرداز رادیویی، پیش‌کسوت و سردبیر مجله «فکاهیون» است که آثار ارزشمند و ماندگاری را در عرصه دفاع مقدس خلق کرده است. گفت‌وگو با سید جلال دهقانی اشکذری کارگردان و نویسنده فیلم «خانه‌ای کنار ابرها» که داستان آشنایی دو جوان با یک مادر شهید است، بخش دیگری از ویژه برنامه «طنز دفاع مقدس» است. این برنامه به تهیه‌کنندگی مژده آقامحمدی و با اجرای مهدی فرج‌اللهی ساعت ۱۰:۳۰ روی موج اف ام ردیف ۱۰۵،۵ مگاهرتز از رادیو صبا پخش می‌شود.

پاسخ به شبهات جنگ در شبکه یک

مجموعه مستند «کلاشنیکوف‌های آمریکایی» از رسانه ملی پخش می‌شود. این مجموعه مستند به شبهات مطرح شده درباره جنگ ایران و عراق پاسخ می‌دهد. به گفته داود مرادیان کارگردان این مستند، بخشی از اسناد «کلاشنیکوف‌های آمریکایی» از آرشیو ملی انگلستان به دست آمده که به تازگی منتشر شده است. بخشی دیگر گفت‌وگوهای شبکه الجزیره با فرماندهان و ژنرال‌های صدام است که حرف‌های آنان در کنار ادعاهای بعضی‌ها در داخل کشور یا سلطنت‌طلب‌ها قرار می‌گیرد. مستند «کلاشنیکوف‌های آمریکایی» که تولید مشترک مرکز فیلم و نمایش بسیج و مرکز مستند سوره است، در پنج قسمت از امروز ۶ مهر هر شب بعد از سریال ایلدا از شبکه یک سیما پخش می‌شود. بازپخش این مستند هم روز بعد قبل از خبر ساعت ۹ صبح خواهد بود.

رونمایی از جلد دوم تاریخ شفاهی یحیی صفوی

جلد دوم تاریخ شفاهی سرلشکر سیدیحیی صفوی با عنوان «شرق مهران تا بصره» رونمایی شد. به گزارش ایسنا، این رونمایی در نشست واکاوی عملیات «ثامن الائمه» به همراه گرامیداشت یاد و خاطره فرماندهان شهید این عملیات انجام شد. این اثر حاصل ۲۹ جلسه گفت‌وگو است و اغلب گفت‌وگوها را مرحوم اردستانی و بخشی هم محسن رخصت‌طلب انجام داده‌اند. سرلشکر صفوی در این کتاب به تشریح عملیات‌های سال ۶۱ تا ۶۵ می‌پردازد. جلد نخست تاریخ شفاهی این فرمانده با عنوان «سنندج تا خرمشهر» رونمایی شده بود.

